

de tekniske bearbejdningsmetoder, man betjener sig af i de løbende svenske forskningsprojekter.

Mere specielt demonstrerede professor Sven Ulric Palme (Stockholm) ved en række konkrete eksempler anvendelsen – og dermed også de metodiske muligheder og begrænsninger – af interviews. Professor Knud Dahl Jacobsen (Oslo) behandlede brugen af modeller i historisk og samfundsvidenskabelig forskning, medens forskningsleder Stein Rokkan (Bergen) talte om data-arkiver i politisk-historisk arbejde. Endelig redegjorde fil. lic. Bernt Schiller (Göteborg) i en kort og nøgtern forelæsning for opbygningen af undervisningen i kvantitativ metodik i Göteborg, hvor denne undervisning indgår i et obligatorisk kursus. Dette foredrag gav anledning til en livlig, overvejende pædagogisk betonet diskussion.

Ligesom forrige års konference i Århus røbede foredrag og debat på Voksenåsen det akutte behov for gennemprøvelse af de historiske metoders rækkevidde og bærekraft. Diskussionerne synes ikke at kunne antaste de hævdvundne kategorier, men tjente – navnlig gennem de erfaringer, svenske historikere har høstet i forbindelse med de social-historiske forskningsprojekter – først og fremmest til belysning af de tekniske og kritiske problemer, anvendelsen af statistisk-historisk materiale rejser for historikeren. Især synes behandlingen af det generelle statistiske materiale at rejse visse tvivl, der nødvendiggør lokale eller individuelle dybdeboringer i meget stor udstrækning, før det almene stof lader sig udnytte forsvarligt. På den anden side synes data-behandlingen at bane vej for en langt bredere masse-bearbejdelse af materiale, end det hidtil har været teknisk muligt; men også denne metodik forudsætter stadig, at den grundlæggende tilrettelæggelse foretages individuelt af historikeren, der ligeledes selv må varetage kodningen af datamaskinen med stor kritisk og saglig omhu.

Som emne for næste års metodekonference, der skal afholdes i Stockholm, valgte man de metodiske problemer omkring opinionsdannelseprocessen, et emne, der skulle byde mulighed for en både kronologisk og sagligt meget alsidig diskussion.

E. LADEWIG PETERSEN

PÅ INITIATIV af Nordisk Kulturkommission anbefalede Nordisk Råd i 1965 regeringerne i de nordiske lande at etablere universitetskurser i de nordiske landes historie for nordiske historiestuderende i lighed med de kurser, som afholdes for modersmålstuderende. Kulturkommissionen besluttede at søge afholdt et forsøgs kursus, og efter indstilling af en »expertkomité« bestående af en professor i historie fra hvert af de fem nordiske lande arrangerede Uppsala universitet et sådant kursus i dagene 6.–20. juni 1966. Emnet var Sveriges historie i 19. og 20. årh., og hvert af de øvrige nordiske lande sendte et antal deltagere, afpasset efter befolkningstal; fra Danmark deltog således 7 københavnske og 3 århusianske historiestuderende. Forsøget faldt heldigt ud, og komiteen har anbefalet, at tilsvarende kurser afholdes ved nordiske universiteter i fremtiden.

Ledelsen af kurset var lagt i hænderne på docent Carl Göran Andrac, der

på bedste måde sørgede for en vellykket gennemførelse. Kurset var lagt an på at give et overblik over den givne periode, suppleret med forelæsninger og seminarer over udvalgte emner; især var seminarerne udbytterige, fordi de gav lejlighed til en livlig tværnordisk diskussion, der gav et udmærket indblik i arbejdsforholdene i de forskellige lande. Alligevel lå det største udbytte efter vor mening i det kendskab, deltagerne fik til de løbende forskningsprojekter ved Uppsala universitet. Man søger at gennemføre en grundig gennemforskning af et givet emne ved snævert samarbejde mellem de implicerede historikere og med udstrakt anvendelse af de mest avancerede tekniske hjælpemidler. Deltagerne i kurset blev især orienteret om projektet »folkrörelserna«, der ledes af docenterne Andrae og Lundkvist i samarbejde med et antal licentianter. Formålet er at beskrive tre svenske folkelige bevægelser – arbejderbevægelsen, frikirkebevægelsen og afholdsbevægelsen – deres stiftelse og udvikling, fortrinsvis på det lokale plan. Endvidere håber man at vinde kendskab til bevægelsernes effekt på det øvrige samfund. Undersøgelser af disse »folkrörelser« er ganske vist foretaget tidligere, men det drejer sig næsten udelukkende om centralorganisationernes historie; når man imidlertid går ud til de lokale afdelinger, vil man meget ofte få et andet indtryk af den pågældende bevægelse, end centralorganisationens materiale lader ane. På det lokale plan er materialets omfang enormt, og man har valgt at undersøge en række repræsentative områder. Selv med denne indskrænkning er stoffet næsten uoverskueligt, og for at komme dette til livs betjener man sig af databehandling, således at forstå, at hver oplysning indføres på et skema, hvorefter skemaets oplysninger overføres til dataimpulser, der lagres til senere brug. Før man kommer så langt, er der forud gået et omfattende programmeringsarbejde, idet man med denne arbejdsmetode på forhånd må have formuleret de spørgsmål, man ønsker at stille til materialet. Selve denne materialeindsamling er endnu ikke tilendebragt, men når dette er tilfældet, agter man at søge de indvundne oplysninger kombineret ved datamaskinens hjælp, foruden at man fremover har et enestående register til de gennemarbejdede arkivalier.

Orienteringen om denne arbejdsmetode, som historikerne herhjemme først står overfor at skulle tage i brug, var kursets mest udbyttegivende punkt. Der måtte således arrangeres ekstra gennemgang af emnet for at tilfredsstille deltagerens interesse. Men også bortset fra dette må kurset betegnes som en succes, især ved den kontakt der blev opnået med deltagerne fra de øvrige nordiske lande. Såfremt denne kursusvirksomhed bliver en fast institution, kan den blive et udmærket supplement til de nordiske historikerkongresser, blot med hovedvægten lagt på de *historiestuderendes* specielle problemer.

C. BJØRN og J. KANSTRUP